

סימן פז

גדר איסור בישול בשר בחלב

חולין קטו: – לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול.

חולין קח: – דרך בישול אסרה תורה.

שו"ע א:

אינו אסור מן התורה אלא **דרך בישול** [ש"ך: אבל לא ע"י כבוש ומליחה שאינו דרך בישול], אבל מדרבנן אסור בכל ענין.

האם גדר הבישול הוא כמו בדין בישול בשבת?

פמ"ג כתב שמשמע מהמ"מ שמשווה בשר בחלב לשבת (וכ"מ בפר"ח ובגר"א).

פמ"ג עצמו סובר שאין לדמות בשר בחלב לשבת, כי בשבת עיקר הגדר הוא מלאכה, ולענין בשר בחלב עיקר הגדר הוא בישול ממש.

צ"ל

פר"ח ופמ"ג פסקו דהוה **דאורייתא** דהוא דרך בישול.

פרי תואר וחז"ד פסקו דהוה **דרבנן** (וכ"מ מהר"ן).

טיגון

פר"ח וכתתי ופלתי פסקו דהוה **דאורייתא** (הטעם של הפר"ח הוא מטעם שמשווה לשבת כדלעיל).

מנחת יעקב ומהר"ם שיף פסקו דהוה **דרבנן** (וכ"מ מרש"י ותוס''), וכך הכריע **פמ"ג** בהפסד מרובה.

חם בחם בלא רוטב

רש"ל פסק דהוה **דרבנן** (ומותר בהנאה) דלא הוה דרך בישול.

עירוני צונן לתוך חם :

פר"ח סובר דהוי דאורייתא, ולמנחת יעקב הוי ספק.

המעושן

שו"ע ו (ע"פ רמב"ם) פסק דאין לוקין עליו, ופירש המ"מ דהוא בעיא דלא איפשיטא בירושלמי בנדריים וע"כ הדין בזה דספק דאורייתא לחומרא אבל אין לוקין עליו, אמנם פר"ח כתב דניפשטה הבעיא בירושלמי בשבת, והלכה דמעושן חייב משום שבת וה"ה לבשר בחלב.

המבושל בחמי טבריה

שו"ע ו (ע"פ רמב"ם) פסק דאין לוקין עליו (דהוא ספק דאורייתא, דדינו שוה למעושן), וכ"כ פר"ח מטעם דבשבת הוה פלוגתא ואין לוקין עליו וה"ה לבשר בחלב.

בישול אחר בישול

כתב פמ"ג שלמד מהגהת או"ה שכתב דחתיכה כבושה מעת לעת בחלב אסור לבשלה בחלב דמעיקרא כבוש ועכשיו איסור תורה, דמשמע שחתיכה שבישלה בחלב מותר לחזור ולבשלה, וסיים הפמ"ג דצ"ע, מיהו הוסיף דבשר שנתבשל לבד וחלב שנתבשל לבד וודאי אסור אח"כ לבשלים יחד, דבזה יש בישול אחר בישול (ולא דמי בזה לשבת).

מליחה / כבוש

שו"ע צא/ח : אין בשר בחלב נאסר ע"י מליחה או ע"י כבוש אלא באכילה אבל לא בהנאה. (באגור בשם מרדכי הבאי בזה מחלוקת)

בשר בחלב האסור מדרבנן – האם מותר בבישול ובהנאה?

רש"ל, ב"ח : אסור.

רש"ל : דכי גזור רבנן לכולא מלתא גזרו, היינו גם לבישול והנאה (ועיי' בבהמה טמאה מותר בהנאה כי בזה לא גזרו רבנן כלל איסור בבשר וחלב).

ב"ח : כל בשר בחלב האסור מדרבנן אסור גם בבישול והנאה (ולשיטתו גם בבשר טמא וחלב טמא אסור בבישול והנאה).

רמב"ם¹, מרדכי, רא"ה : מותר.

וכך פסקו: שו"ע פז/ג, שו"ע צא/ח, רמ"א פז/א, ש"ך, ט"ז

שו"ע פז/ג : בשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה מותר בבישול ובהנאה ואף באכילה אינו אסור אלא מדרבנן. (כרמב"ם ורא"ש ועוד [כדעת ר"ע בחולין קיג.], ודלא כדעת רש"ל ובי"ח שפסקו כדמשמע מתוס' שבשר חיה ועוף בחלב אסור מן התורה)

שו"ע צא/ח : אין בשר בחלב נאסר ע"י מליחה או ע"י כבוש אלא באכילה אבל לא בהנאה.

רמ"א פז/א : כל בשר בחלב שאינו אסור מן התורה מותר בהנאה.

[דגוי"מ ע"פ הרמב"ם : בשר נבילה וכן חלב אסור לבשל בחלב מן התורה, אבל באכילה אין בו איסור משום בשר בחלב ואינו אסור בהנאה (אך פמ"ג בפתחה אוסר בהנאה)]

¹ אמנם הבי"ח רצה לומר דדעת הרמב"ם דאסור גם בבישול והנאה, אך רוב הפוסקים הבינו בפשטות ברמב"ם דמותר.

דינים שונים

- איסור אכילת בשר בחלב - אף שלא כדרך אכילה והנאה אסור ולוקה עליו, משא"כ בשאר איסורים חוץ מכלאי הכרם (רמב"ם).
- איסור הנאת בשר בחלב – **רמב"ם** סובר שלא לוקה על הנאה מבשר בחלב, **ושאר פוסקים** סוברים דלוקה (ונפק"מ בזמן הזה שהוא פסול לעדות). (הובא בפת"ש)
- בשר בחלב הנאסר בהנאה - קוברין אותו, ואם שרפו גם אפרו אסור בהנאה מן התורה (פת"ש).
- בשר בחלב הנאסר בהנאה – לדעת ט"ז אסור להאכילו לכלב אפילו שאין הכלב שלו או לגוי שאינו מכירו, ופת"ש הביא דעות שחולקות על כך.
- חמאה שנתבשלה בקדרה של בשר בת יומא אסור להדליק בה נר חנוכה, אף דמצות לאו ליהנות ניתנו מ"מ אסור כיון דבנר חנוכה בעי שיעור ובשר בחלב כיון שאסור בהנאה כתותי מכתת שיעורא (תשובת שער אפרים).
- פמ"ג הסתפק אי אסור חצי שיעור בבישול והנאה מן התורה (דבאכילה קיימא לן חצי שיעור אסור מן התורה ובישול והנאה צ"ע), ובתשובות רעק"א הביא ראייה דשיעורו בהנאת פרוטה.
- בשר חיה ועוף בחלב: **שו"ע ג' וש"ך** פסקו כרמב"ם ורא"ש ועוד שבשר חיה ועוף בחלב מותר בבישול ובהנאה, ואף באכילה אינו אסור אלא מדרבנן² (כר"ע בחולין קיג). **רש"ל וב"ח** פסקו כדמשמע מתוס' שבשר חיה ועוף אסור מן התורה.

² אבל דגים וחגבים אין בהם איסור אפילו מדרבנן.

איסור בשר בחלב – בשר וחלב מבהמה טמאה

חולין קיג. – בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה, בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה.

שו"ע ג: אינו נוהג אלא בבשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, אבל בשר טהורה בחלב טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה – מותרים בבישול ובהנאה. **רמ"א ד:** אסור לבשל לכתחלה בחלב טמאה, או בשר טמאה בחלב טהורה.

האם באכילה יש איסור מדרבנן או לא (כאשר הבשר או החלב מבהמה טמאה)?

רש"י – מלשון רש"י ("באכילה מיהא אסור משום איסור טומאה") משמע דכאשר הבשר או החלב מבהמה טמאה **אין אפילו איסור אכילה אפילו מדרבנן מדין בשר בחלב** (שהרי אין סברה לאסור אותם מדרבנן שהרי הם כבר אסורים באכילה מצד עצמם), דרק מטעם טומאה אסור ולא משום בשר בחלב, וכן משמע מפירוש הר"ן.

טור – מלשונו משמע דאם הבשר או החלב מבהמה טמאה, אע"פ שבבישול והנאה אין איסור כלל ומותר לכתחילה, כדמבואר בהדיא במשנה, באכילה – **יש איסור מדרבנן** (וכמו הדין בבשר חיה ועוף).

הב"י סובר דלשון הטור אינו מכוון, דוודאי אם אחד מהם טמא **אין איסור אכילה אפילו מדרבנן**, מב' טעמים (ע"פ ביאור הש"ך):

- א. ממקור – דלא מצאנו בשום מקום שאסרוה חכמים, ואם היה בזה איסור היתה המשנה הנ"ל צריכה להשמיענו זאת.
- ב. מסברא – דאין שום ענין לאסור בזה משום בשר בחלב באכילה כיון שהוא אסור ועומד מן התורה משום טומאה, ובשלמא בבשר עוף שייך שפיר גזירה, שאם היו אוכלים בשר עוף בחלב יאכלו ג"כ בשר בהמה בחלב, אבל בטמא לא שייך לגזור דליכא למיחש למידי כיון דבלאו הכי אסור משום טומאה.

הב"ח סובר דלשון הטור מכוון **ויש בזה איסור אכילה מדרבנן**, ונפק"מ לענין חני"ח דלדעת הטור אינו אלא בבשר בחלב וכן לענין חה"ל בסימן ק"א דהוא דוקא באסור מחמת עצמו כגון בבשר בחלב.

ש"ך וט"ז הכריעו **כב"י**.³

³ והוסיף הט"ז לחלוק על הב"ח דכתב דיש נפק"מ לענין חני"ח וחה"ל לשיטת רבינו אפרים דהטור סובר כמותו – דלדעת הט"ז כיון דהבשר או החלב טמאים אז לא שייך לשיטת רבינו אפרים חני"ח בזה דחני"ח שייך רק במצב ששתי החתיכות היו מותרות באכילה קודם לכן (וממילא גם חה"ל דהוא מטעם חני"ח), והש"ך בנקה"כ חולק על הט"ז בזה וסובר דשפיר אפשר לומר לשיטת רבינו אפרים דחני"ח בזה כי מצד איסור בשר בחלב הם היו מותרים קודם לכן.

מראית עין בבשר בחלב

חלב שקדים

רמ"א ג – בבשר עוף לא חוששים למראית עין, ובבשר בהמה חוששים (ינהגו לעשות חלב משקדים ומניחים בה בשר עוף הואיל ואינו רק מדרבנן, אבל בשר בהמה יש להניח אצל החלב שקדים משום מראית העין). [ש"ך – דבדבר שהרואה חושב שיש כאן איסור דאורייתא חוששים, וכשחושב שיש איסור דרבנן אין חוששים (וע"כ צ"ל שמדובר בבישול דבזה בבהמה הוא דאורייתא)]

וכ"פ ט"ז, והוסיף רק שלכתחילה יש להניח שקדים אף בבשר עוף. (וכתב פת"ש שמדבריו משמע שאף בבהמה לא מעכב בדיעבד אם אין לו שקדים)

רש"ל – למד מדם דגים (ס/ט) [שמותר לגמרי, אך אם כנסו בכלי אסור מפני מראית עין] שאף בבשר עוף חוששים, ואדרבה כתב שבעוף איכא למיחש טפי שלא יטעו לומר עוף בחלב שרי אפילו מדרבנן כר"י הגלילי בחולין קיג.

וכ"פ ש"ך שאף באיסור דרבנן חוששים למראית עין.

פת"ש הכריע שבבשר עוף שהוא מחלוקת רמ"א ורש"ל יש להכריע דאין לאסור אלא במראית עין גמור שהוא בפני רואים כגון בסעודות גדולות אבל בביתו מותר.

חלב אשה

שו"ע ד (ע"פ הרשב"א בתשובה): אסור לבשל בחלב אשה מפני מראית העין, ואם נפל לתוך התבשיל בטל ואין צריך שיעור.

חלב/בשר טמאה

רמ"א ד: ונראה לפי זה דכל שכן דאסור לבשל לכתחלה בחלב טמאה, או בשר טמאה בחלב טהורה⁴ – ודוקא בשר בהמה, אבל בעוף דרבנן אין לחוש⁵. [אך לדעת הש"ך יש לחשוש למראית עין אף בדרבנן (בעוף), וכפי שיטתו בחלב שקדים לעיל]

הט"ז פסק להחמיר כרמ"א (ודלא כשו"ע שלא החמיר בזה)

⁴ וסובר הרמ"א שמה שכתוב במשנה חולין קיג. שחלב טמאה מותר בבישול ובהנאה היינו מדינא אבל משום מראית העין אסור, ונפקא מינה בגווני דליכא למיחש למראית העין כגון לרפואה וכיוצא בו.

⁵ בבאר היטב (ס"ק ז) ביאר דעת הרמ"א כך – הרמ"א בכל הענין מדבר בבישול ולא באכילה (בניגוד לש"ך בתירוץ אי להלך), ואמנם באכילה מודה הרמ"א דאסור אף בעוף, וע"ש בדבריו בטעם החילוק.

קושיית דרכ"מ על שיטת השר"ע (הרשב"א בתשובה):

מדוע בחלב/בשר טמאה אין חוששים למראית עין, ואילו בחלב אשה כן חוששים?

תירוצי הש"ך :

- א. ודאי מדובר פה בבישול כדי לאכול ולא בבישול לבד, שהרי בבישול לא שייך מראית עין שהרי אולי מבשלו לרפואה, ועל כן החילוק הוא דבחלב/בשר טמאה דבין כה וכה אסורים באכילה אם מבשלים אין איסור משום מראית עין, אבל בחלב אשה דמותר באכילה לבד וגם הבשר מותר לבד אם מבשלים ואוכל יש בזה מראית עין וכן בבישול עם חלב שקדים. (וכך גם תירץ ט"ז)
- ב. חלב/בשר טמאה ניכר לעין שהם טמאים, אבל חלב אשה וחלב שקדים לא מינכר ושייך מראית עין.

בשר עוף בחלב טהורה

ט"ז כתב דבזה פשוט **דיש לאסור מפני מראית עין** (וכ"מ בדרכ"מ), ובפמ"ג ביאר הסברא בזה, דבעוף בחלב טמאה הוי תרי דרבנן וע"כ מותר (וכך משמע מרמ"א ד'), ובעוף בחלב טהורה הוי חד דרבנן וע"כ אסור.⁶

מי חלב, חלב מתה, חלב זכר דבהמה, דם בחלב

שו"ע ו : המבשל בשר במי חלב או בחלב מתה או בחלב זכר [ש"ך : זכר בהמה] או שבישל דם בחלב – פטור (אבל אסור מדרבנן) ואין לוקין עליו על אכילתו משום בשר בחלב. (ומשמע שמדינא מותר לבשל לבד לא כדי לאכול, וכמו שמותר בבשר חיה ועוף בחלב בסעיף ג, לעיל עמ' 78)

רמ"א : ואפילו בבישול יש לאסור לכתחלה. (מפני מראית עין = חידושי הפלאה (בדרכי תשובה))

חלב זכר דאדם

רמ"א : וחלב זכר [ש"ך : זכר דאדם] – לא מיקרי חלב כלל ואם נפל לתוך קדירה של בשר אינו אוסר.

יד אברהם – משמע מלשון הרמ"א דבחלב זכר גם בבישול אינו אסור, וצ"ע מי גרע מחלב אשה בסעיף ד' דאע"פ שאינו אוסר המאכל מ"מ אסור לבשל דבבישול שייך מראית העין. (וכ"כ גם בבאר היטב דבשל אדם אסור לכתחלה משום מראית עין כמו בחלב אשה)

⁶ קיצושי"ע של הרב פפויפר : ומותר לבשלים רק אם ניכר לכל שהבשר הוא בשר חיה ועוף ולא בהמה, וניכר שאינו מבשלים כדי לאוכלם אלא לצורך אחר.

חלב קיבה קרוש

שו"ע ט פסק כרי"ף ורמב"ם שחלב הנמצא בקיבה אינו חלב ומותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה.

רמ"א פסק כר"ת שצלול אסור וקרוש מותר. (וצלול שנקרש יש לו דין צלול, ובמקום הפסד יש להקל – רמ"א י)

ש"ך פסק שנראה שלכתחלה **אסור אף בקרוש משום מראית העין**.

רש"ל פסק כרש"י שאפילו קרוש חשוב חלב ממש.

לבשל בשר לגוי בקדרה של חלב אינו בן יומו

פת"ש בשם חמודי דניאל : מותר לבשל בשר לגוי בקדרה של חלב אינו בן יומו דכל שאינו אסור רק מדרבנן לא גזרו בבישול והנאה **וכאן ליכא מראית עין** דמי יודע אם הוא קדירה של בשר או של חלב, מ"מ יש להחמיר מדכתב רמ"א סעיף ו' דאסור לחתות וכו'. ואפשר משום דמתחלה היה חלב גמור החמירו בו קצת.

איסור הנאה בכלי/באפר הבלועים מבשר וחלב

קדירה הבלועה מבשר וחלב לענין איסור הנאה:

טור : מותר ליתן בה בין דבר יבש ובין דבר לח, כיון דאינו נהנה מגוף האיסור.
וכ"פ שו"ע צד/ג

שערי דורא : אם הוא לא לצורך אכילה ושתיה אלא לצורך אחר (כגון חפיפת הראש וכדו') – מותר ליתן בה אפילו חמין, והטעם - דכיון דאינו הנאה של אכילה ושתיה לא חשיב הנאה כיון דאינו נהנה מגוף האיסור ממש.
וכ"פ הרמ"א בתו"ח

מרדכי : דוקא דבר יבש מותר ליתן בה, אבל דבר לח אפילו צונן אסור.

אפר שרגילות להתערב בו בשר וחלב:

רמ"א ו : עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים לחפיפת הראש אין לשמש בו דעושין אותה מאפר שעל הכירה ורגילות הוא להתערב שם בשר וחלב⁷ ... ובדיעבד אין לחוש בכל זה ואף לכתחלה אין בזה אלא חומרות בעלמא והמיקל לא הפסיד.

ש"ך : והאי דלא מיתסר מהאי טעמא (דמתערב שם בשר וחלב) לחפיפת הראש שהרי נהנה, משום דלרחוץ ראשו כיון שאינו דבר של אכילה לא חשיב הנאה כיון שאינו נהנה מגוף האיסור.⁸

באר היטב : קשה היאך מתיר לכתחלה לעשות מים מאפר ע"ג כירה לחפיפת הראש הא כתב הרמ"א דרגיל להתערב בשר בחלב וא"כ כשמבשלים המים אתי לידי בישול בשר בחלב (ונהי דאיסור הנאה אין כאן, עכ"פ יש כאן איסור בישול). ובנד אפרים בשם מ"י תירץ דהוא רק חששא בעלמא ומסתמא כבר נשרף כל הלחלוחית שבאפר גם נתבטל תוך המים ונותן טעם לפגם מכח האפר.

⁷ ט"ז (צה/ד) כתב דמכאן מוכח דאפר אינו נותן טעם לפגם דאלי"כ למה אוסר לבשל בקדרה שעושין בו מים לחפיפת הראש הא נותן טעם לפגם הוא ואין שם איסור בשר בחלב, וכתב הבאר היטב דיש לדחות דנותן טעם לפגם על כל פנים לכתחלה אסור.

⁸ אך אם הבשר וחלב עצמו היה נעשה אפר, אז האפר הזה נאסר לחפיפת הראש, כיון דזהו גוף האיסור (יד אברהם).

דבר המעמיד

דין מעמיד (המעמיד אוכל באיסור)

שו"ע יא: המעמיד בעור קיבת נבילה וטריפה ובהמה טמאה אוסר בכל שהוא. **רמ"א:** משום דדבר האסור בעצמו ומעמיד אפילו באלף לא בטיל. (פמ"ג: הואיל ופעולתו ניכרת גזרו רבנן)

כרשב"א ור"ן, ודלא כר"ת שסובר שבטל בסי⁹

• **רמ"א יא:**

ודוקא שלא היה שם מעמיד אחר רק האסור, אבל אם היה שם גם כן מעמיד היתר הוי זה וזה גורם ומותר אי איכא ששים נגד האסור. (**ש"ך**: נראה דדוקא כשאין האיסור יכול להעמיד לבדו בלא ההיתר הא לאו הכי אסור, והכי מוכח להדיא במרדכי. - וכ"כ ט"ז והוסיף דכך יש לבאר ולהעמיד את דברי הרמ"א)

• **דרכ"ת** – בכל דיני דבר המעמיד אין חילוק בין איסור תורה לאיסור דרבנן.

• **פמ"ג ועוד** – דבר המעמיד דלא בטל הוא מדרבנן. (אך מג"א באו"ח סובר שהטור סובר שהוי דאורייתא – ויש שדוחים זאת)

העמדה בחלב הקיבה (המעמיד אוכל באיסור בשר בחלב)

שו"ע י: חלב הנמצא בקיבה שנמלח בקיבתה או שעמד בו יום אחד – אסור להעמיד בו (ש"ך, שפי"ד: לכתחלה, מטעם בשר הנבלע בחלב הקיבה שיתן טעם בגבינה, אך בדיעבד סמכינן לומר דהבשר הנבלע (גם) בצלול הוה כפרש, כפי שפסק בסעיף ט).

רמ"א: ואם העמיד בו - אם הוא הצלול אוסר כל הגבינות (דלדעתו בסעיף ט צלול לא הוה כפרש) עד שיהא ששים בחלב שהעמיד נגד הקיבה האסורה.

ש"ך: ולכאורה קשה אמאי סגי בששים הא החלב שבקיבה אסור מעצמו שנעשית נבלה, וא"כ כיון שהוא דבר המעמיד אפילו באלף לא בטיל (כמו שכתב רמ"א בסעיף יא), **וי"ל דדוקא דבר המעמיד שאסור מעצמו ממש** כגון נבילה אמרינן דלא בטל משא"כ הכא שאין המעמיד אסור מעצמו אלא משום תערובת בשר בחלב ולכך בטל שפיר, **ועוד י"ל** דהכא כיון דלא נאסר אלא ע"י מליחה וכבוש דאינו אלא מדרבנן ס"ל לרמ"א דלא חשיב כגופו של איסור לענין שיאסור במעמיד בכל שהוא.

⁹ **רש"ל:** אפילו מעמיד בעור קיבת נבילה בטל בסי. (וכתב דגו"מ שכך משמע קצת מרש"י)

העמדה בעור קיבה (העמיד גבינה בבשר)

שו"ע יא פסק כרשב"א ור"ן שאין בבשר בחלב משום מעמיד.

[אם העמיד גבינה בעור קיבת כשרה - יש בה טעם בשר אסורה, ואם לאו **מותרת**.

והמקור הוא ממשנה חולין קטז. – "המעמיד בעור של קיבה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה", והקשה הרשב"א דמאי קמ"ל דהרי פשיטא דאזלינן בתר נותן טעם, ותירץ דקמ"ל דאם לא נותן טעם מותר אע"ג דהוא דבר המעמיד, והטעם דבבשר בחלב בטעם תליא רחמנא (וכן הר"ן כתב הטעם דכל אימת שלא יהיב טעמא לאו בשר בחלב הוא דהאי באפיה קאי והאי באפיה קאי).

מרדכי בשם הר"ר שמעון בן אברהם – יש בבשר בחלב משום מעמיד (ולכן המעמיד בעור קיבת כשרה לא בטל).

עור קיבה/שאר בני מעיים/בשר – שנתייבשו

עור קיבה שנתייבש כעץ:

רמ"א י: מותר לתת בו חלב, דמאחר שנתייבש הוי כעץ בעלמא ואין בו לחלוחית בשר (ואינו נותן טעם).

פמ"ג: בבישול ובשריה מעת לעת יש לאסור, דעל ידי זה מתרכך ונותן טעם, ורק במליחה או בשיעור על האש דירתיה הוא דמותר.

תפארת צבי, נו"ב: אף בשריה מעת לעת מותר.

שאר בני מעיים שנתייבשו כעץ:

ש"ך: גם בהם מותר. אמנם, כל זה הוא בדיעבד אבל לכתחילה אין לעשות כן.

בשר יבש כעץ:

פמ"ג: אסור.

ש"ך, תפארת צבי, נו"ב: מותר (כמו עור קיבה שנתייבש).

לדעת נו"ב זה רק בבשר בחלב, דכיון שנתייבש הבשר לא נשאר בו טעם לאסור החלב ולא יחול עליו שם בשר בחלב, אבל בשר איסור לא נפקע ממנו שם איסור ע"י שנתייבש.

אך מהש"ך משמע דאף בשאר איסורים אמרינן כן.

דינים נוספים

רמ"א ו: י"א דאסור לחתות האש תחת קדירה של גוי לפי שהם מבשלים בהם פעמים חלב פעמים בשר והמחתה תחת קדירה שלהם בא לידי בישול בשר בחלב, ומסיק הרמ"א (והש"ך) דאין בזה אלא חומרא בעלמא והמיקל לא הפסיד.

שפ"ד: דהבלוע שבתוך הקדירה מבשר בחלב יחד שיפלוט לחוץ ויתבשל לא חשו, דזה לא הוה דרך בישול, אבל בשר בקדירה בן יומו מחלב ודאי הוה דרך בישול.

שו"ע ז (ע"פ חולין קיג:-קיד.):

המבשל שליל בחלב – חייב, וכן האוכלו.
אבל המבשל שליא או עור וגידים ועצמות ועיקרי קרנים וטלפים הרכים – פטור, וכן האוכלם פטור.

שו"ע ח (ע"פ רא"ש):

יש מי שאומר דנסיובי דחלבא אינם בכלל מי חלב ואסור מן התורה, אלא מי חלב היינו אחר שעושים הגבינה מבשלים הנסיובי והאוכל צף מלמעלה ולא נשאר בו אלא מים בעלמא זהו הנקרא מי חלב.

[ודלא כתוס' שסובר שנסיובי דחלבא הם כמי חלב ואסור רק מדרבנן].